

Miljøstiftelsen Bellona
post@bellona.no

10.12.20

Olje- og energidepartementet, v/ olje- og energiminister Tina Bru
verdiskaping@oed.dep.no

Bellonas innspill til olje- og energimelding

Miljøstiftelsen Bellona takker for muligheten til å komme med innspill til kombinert olje- og energimelding. Det er avgjørende for Bellona at en slik melding setter norsk olje- og energipolitikk i en internasjonal kontekst som gir stadig sterkere føringer, og søker å legge til rette for nye muligheter for industribygging og verdiskaping. Vi mener også at miljø- og sikkerhetsaspekter må gis vekt i lys av en rekke alvorlige hendelser høsten 2020.

1. EU og UK legger sentrale premisser for vår energipolitikk

EU Green Deal, underliggende strategier, finanstaksonomi og *delegated acts* gir tydelige signaler om retningen til EU og unionens medlemsland. Også Storbritannia har tydelige karbonbudsjetter som skal nås og strategier for disse. Norsk energipolitikk må ta innover seg disse realitetene. Olje- og gasssektoren slik den er i dag har en begrenset levetid. Meldingen bør utrede flere scenarier for konsekvensene av endring i etterspørsel, og hvordan dette vil påvirke norsk økonomi og lønnsomheten av nye investeringer.

2. Norge kan levere på nye energibehov

Halvering av utslipp innen 2030 og negative utslipp fra 2050 betyr at alle – *alle sektorer, allerede i dag* – må igangsette arbeidet med løsninger for omfattende utslippskutt. Norsk energiproduksjon, foredling av denne, teknologi og kompetanse kan bidra med slike løsninger. Meldingen bør adressere et norsk, europeisk og globalt behov for utslippsfrie energibærere, og skissere hvordan norske ressurser kan bidra til verdiskaping og arbeidsplasser i Norge i dette bildet.

3. Elektrifisering er et sentralt klimatiltak – infrastruktur og rammevilkår må sikres

Elektrifisering er både et effektivt klimatiltak og effektiv bruk av energi. Stadig nye sektorer vil ønske å elektrifisere sitt energiforbruk, for å kutte utslipp og spare penger. Investeringer i elektrifisering gir også stor verdiskaping i Norge – i stor grad leveres utstyr og kompetanse fra selskaper i Norge. Da er det avgjørende at barrierer brytes ned. Et eksempel på dette er hvordan Enova per dags dato ikke støtter ladeinfrastruktur som ikke er «offentlig tilgjengelig». Dette er en barriere i svært mange sektorer, f.eks. bygg og anlegg og havbruk. Meldingen må vise hvordan utbygging av infrastruktur og utforming av rammevilkår skal legge til rette for videre elektrifisering i alle sektorer og i hele landet.

4. Elektrifisering på sokkelen bør skje kun der infrastruktur har et videre livsløp

Aktivitet på norsk sokkel slik den foregår i dag har begrenset levetid. Men det finnes en rekke nye muligheter for verdiskaping på sokkelen, f.eks. gjennom produksjon av H₂/NH₃, marin biomasse, biokarbon og bioenergi, og oppdrett. Bellona har igangsatt et prosjekt for konseptualisering av *Nordsjøen 2.0*, som vil se muligheter for industribygging i sammenheng med eksisterende infrastruktur. Meldingen bør vurdere alternativer og scenarier for utbygging av elektrisk

infrastruktur på sokkelen, f.eks. område-elektrifisering, og hvordan disse legger til rette for ny virksomhet den dagen olje- og gassproduksjon avsluttes. Meldingen bør også tallfeste dekommisjoneringskostnader for eksisterende infrastruktur og hvordan disse kan reduseres ved eventuell videre drift.

5. **Manglende prioritering av sikkerhet i olje- og gassnæringen må få konsekvenser**
Høsten 2020 har Bellona avslørt en rekke alvorlige forhold ved Equinors virksomhet. Bellona har gransket Equinors endrede tilnærming til vedlikehold og økende etterslep, og funnet at avvik ved tilsyn ikke rettes, varsler ignoreres, og vernetjenesten marginaliseres. Bellona mener dette kan knyttes direkte til de alvorlige hendelsene på Melkøya, Mongstad og Tjeldbergodden. Petroleumstilsynet melder om 50 alvorlige hendelser innrapportert i perioden januar-september 2020, en dobling fra samme periode året før. 2020 har vist tydelig at sikkerhet ikke lenger er førende, og at økonomiske betraktninger nå har prioritet. Meldingen må inkludere sikkerhet for både mennesker og miljø i norsk energiproduksjon som et viktig element.

6. **Energipolitikken må i langt større grad hensynta miljøfaglige råd**
Miljøfaglige råd har til hensikt å ivareta våre felles ressurser, klima, natur og miljø. Altfor ofte blir disse rådene nedprioritert, tillagt liten vekt, eller tilsidesatt fullstendig. Dette er tilfelle i olje- og gasspolitikk så vel som i utbygging av fornybar energi. Den forkastede rammeplanen for vindkraft fra 2019 pekte på store kunnskapshull i vurderingen av konsekvenser på natur og miljø, blant annet for fugl og dyreliv. Også i fastsettelsen av «iskantsonen» våren 2020 ble rådene fra de miljøfaglige etatene i Faglig Forum ignorert. Bellona mener det er risiko for at historien gjentar seg når utbygging av havvind nå skal igangsettes, og mener at involvering av berørte parter og sivilsamfunnet i mye større grad må legges til grunn. Meldingen må adressere behovet for både miljøfaglige råd og innspill fra berørte parter og sivilsamfunn i konsesjons- og klagebehandling for nye energiprojekter.

7. **Energi er grunnlag for ny industri, verdiskaping og arbeidsplasser**
Norge har store naturgitte, industrielle og kompetansemessige fordeler som kan utnyttes til ny industribygging og verdiskaping: en utslippsfri strømproduksjon, høykompetent industri med erfaring med H₂ og NH₃, og kompetanse på elektrifisering og elektriske komponenter (batterier, kabler, etc.), havbruk og marin biomasse (til materialer og drivstoff), avfall, slam og vannrensing (utnyttelse av avfall til biokarbon og bioenergi), samt reformering av gass med karbonfangst og –lagring (til «blått» H₂), med mer.

Storstilt og rask omstilling i retning nullutslipp krever villet og aktiv politikk. Vi må være i stand til å sette oss mål for hva vi skal oppnå, og implementere konkrete strategier og virkemidler for å nå dem. Dette handler ikke om å «plukke vinnere». Forskningsrådet – og EU – snakker om *missions*, UK definerte i sin tid *Eight Great Technologies*. Slik prioritering bunner i en vurdering av hvilke styrker, ressurser og forutsetninger vi i Norge besitter, og skaper et grunnlag for næringslivet å konkurrere på. Vi må tørre å tenke på industriene som ikke er startet ennå, og hva de trenger for å kunne konkurrere – selv uten sterke bransjeorganisasjoner i ryggen. Det vil også kreve at vi kan akseptere enn kostnad høyere enn kvotepris for industriutvikling for et globalt marked. Meldingen bør presentere en vurdering av virkemidler for å bygge ny energirelatert industri på norske fortrinn.

Med vennlig hilsen,
Christian Eriksen, fagsjef